

“El teatre ha perdut la capacitat d'arriscar-se”

Ferran Rañé torna a treballar amb Dagoll Dagom en l'obra 'Cacao', una comèdia “caribenca”, plena d'humor àcid, en què fa d'executiu, pare de família convencional, instal·lat en la societat del benestar que, de sobte, s'adona que no ha gaudit de la vida.

En Jeroni, el personatge que Ferran Rañé interpreta a l'obra *Cacao*, és el típic executiu gris que, de sobte, arran del retrobament amb un antic camarada cubà, entra en contacte amb la realitat caribenca, aparentment plena de sensualitat i exotisme. Però, en el fons, es tracta d'una realitat força amarga, d'immigrants sense papers que tenen un títol universitari, però que han de malviure fent classes de ball o, fins i tot, interpretant un film porno. L'obra s'inspira en el còmic *La course du rat* (*la cursa de la rata*), obra de Gérard Lauzier, humorista francès que ha publicat a *France Soir*, *Paris-Match* o *Candide*, i a més llocs. L'obra és un conjunt de relats dedicats a satiritzar la vida i les neures dels parisencs de nivell econòmic alt, com ara intel·lectuals, executius, *yuppies* i po-

lítics, generalment d'esquerres, i ha servit perquè en Joan Lluís Bozzo, director i fundador del grup Dagoll Dagom, ideés una sàtira sobre la societat catalana dels nostres dies, adaptant alguns elements de l'original i afegint-hi el tema de la immigració il·legal procedent dels països llatino-americans.

—Ja coneixia l'obra de Lauzier, em vaig mirar el personatge, el físic, la forma de reaccionar, les cares que feia, però normalment no acostumo a fer-ho. Quan vaig fer *El Mikado* també hi havia força material d'unes altres versions, fins i tot en Groucho Marx havia fet una versió del personatge que jo interpretava, però em vaig negar en rodó a mirar-m'ho, perquè encara que tinc una memòria una mica difusa, no precisament fotogràfica, i mai no recordo els detalls, el

que sí que me'n queda és una idea general, i no sempre adequada per a encarar-me amb un nou personatge. M'agrada més de crear a partir de la meua pròpia experiència. En el resultat final, també hi han influït molt les experiències i els elements autobiogràfics d'en Bozzo. Les relacions que ha tingut amb el món de les finances, la política o les altes esferes de la cultura li han servit per afegir anècdotes més sarcàstiques a l'obra. Com a actor creador, sempre sento la responsabilitat durant els assaigs de treure coses o suggerir idees per arrodonir el personatge. A més, encara que sigui de forma extraoficial, hem comptat amb l'ajuda i l'assessorament d'en Pepe Rubianes en els temes cubans, que han ajudat a donar forma al producte.

Al ritme de les cançons de Santiago Auserón, en Jeroni ("Geranio" per als cubans de l'obra) arriba a confondre la sensualitat de les dones cubanes amb una porta oberta a una nova forma de conquesta, com el turista que arriba al nou país i es pensa que només és vàlid el seu punt de vista.

—En aquest sentit, el personatge i jo som força diferents. Al marge del caràcter prepotent, masculista i egoista del protagonista, no sóc el típic turista que arriba a un país a veure monuments, cascades i tot això, m'agrada més anar-hi de forma professional, com a actor creador, arribar-hi no solament amb un espectacle, sinó amb unes idees a oferir, i traçar un pont de comunicació a través del teatre. Això m'ha permès d'acostar-me a la gent més senzilla i, una vegada establerta aquesta relació, després sí que m'hi puc perdre, sempre tenint molt present un respecte absolut a la gent i al lloc on sóc, sentint-m'hi sempre estranger, deixant de menjar allò que menjo normalment i aprenent coses d'ells. Crec que el turisme massificat, tal com es practica avui, és una colonització i una invasió d'idees brutal, amb unes conseqüències devastadores per a la gent del país: no hi ha res que m'horritizi més que fenòmens com el París-Dàkar. Sempre he tingut una gran animadversió a activitats com el senderisme o la del típic aventurer que, després del seu viatge, escriu un llibre, la gent el llegeix i intenta imitar-lo.

L'obra recrea la situació, fàcilment identificable, d'un home que s'acosta als quaranta-cinc anys, que veu com s'ha begut la mitja ampolla de la vida sense adonar-se'n i, en un cert moment, vol escurar al màxim l'altra mitja. Aleshores es plantejarà la seva relació de parella, que li resulta insatisfactòria, amb uns fills que són uns perfectes estranys, la seva feina rutinària i totes les idees *progres* que ha anat renegant durant els darrers anys. Rané també es fa plantejaments com aquests a la seva edat?

—Jo sempre he tingut tendència a no saber dir que no quan m'han ofert alguna cosa de feina, l'ocupació em fa sentir viu, i d'alguna manera també em sento important, perquè tens una certa responsabilitat i això t'omple l'ego. Encara que crec que, això, els homes ho tenim més desenvolupat, no sé, potser és una forma de perpetuar alguna cosa, i això fa que sempre et vagis carregant d'obligacions: no m'hi sé negar, sobretot si els projectes tenen un to col·lectiu i altruista. Així, doncs, un dels plantejaments de futur és de treure'm

de sobre algunes d'aquestes feines i gaudir més de la família i del meu propi temps, però ja fa uns quants anys que em vaig dient això mateix i mai no m'hi poso. No es tracta de retirar-me, sinó d'imposar-me una disciplina severa i de dedicar-me a coses més tranquil·les, de reflexió i coses així, i encara que sembli un desig humil afecta tots els aspectes de la meua vida. He plantat molts arbres i ara vull descansar i veure'ls créixer.

Ferran Rané és casat amb Blanca Apilánez, una actriu habitual del cinema de Vicente Aranda, i té tres fills: la Paula, de vint-i-un any, que treballa habitualment de regidora; la Joana, de divuit, que vol ser ballarina; i el més petit, l'Iker, de dos anys i mig, amb el qual vol gaudir de la sensació de ser pare de nou. Al llarg de la seva extensa carrera en Ferran ha fet, a més d'actor, de professor d'art dramàtic, de director i fundador de grups, de productor d'espectacles i, fins i tot, de secretari general de l'Associació d'Actors i Directors, i té unes idees molt clares d'on hauria d'anar el teatre els anys vinents.

—El teatre que es fa a Catalunya actualment està força bé, però corre dos perills: d'una banda, la pèrdua de la investigació i el risc de les noves apostes, perquè el noranta per cent dels espectacles poden acabar assemblant-se en la creença que és això que vol el públic. L'altre perill és que hem de canviar els esquemes ja des de l'escola d'interpretació, perquè no surten grups que vulguin tirar endavant idees noves i formes alternatives, només hi ha l'aspiració d'acabar l'escola i de treballar en serials televisius o fer un paper al Teatre Nacional, i mentre només existeixin aquestes fites, els joves tindran pocs estímuls per a fer productes més arriscats. Si no els fos tan difícil de demanar subvencions, potser es llançarien més a l'aventura. A Madrid, per exemple, tant que critiquem el teatre que fan, a l'hora de rebre una ajuda ministerial la creació pròpia té un punt a favor, i aquí a Catalunya, no. Evidentment, s'ha de facilitar la incorporació de saba nova, i sobretot han d'aparèixer nous grups que experimentin, que busquin noves formes d'expressió, i això és el que sempre he inculcat als meus alumnes.

Ferran Rané al camerí del teatre Victòria, moments abans d'alçar-se el teló. Rané és el protagonista de 'Cacao', una obra en què interpreta un personatge masculista, prepotent i egoista.

Guillem Medina